

מאפייני יא'-יב':

- מתעצבת היכול לחושב על אפשרויות שונות, מעבר מחשיבה על מצב נותן, לחשיבה על מצב אפשרי.
- מתפתחת חשיבה אבסטרקטית, שם נמצא הלהט של טיעונים אידיאליסטים וסלידה מפשרנות.
- מתפתח עולם רגשי מורכב.
- זהות עצמית עדיין לא מגובשת לגמרי, אבל מוטלות מטלות רבות שמחייבות גיבוש עמדות וקבלת החלטות.
- חשיבות רבה למראה החיצוני ולדימוי גוף.
- גיבוש זהות חברתית, וחיבור לקבוצת השווים.
- מפתחים מחשבות על משמעות החיים והעתיד. עיסוק בתכנון קדימה ובבחירת נתיב.
- רצון לחתירה לעצמאות.

מאפייני ט'-'י:

- נטייה לעייפות בגלל שינויים פיזיולוגיים.
- דיון בנושאים עמוקים ומשמעותיים של נאמנות, אהבה, רעות ועוד.
- שאלות של בטחון עצמי ודימוי גוף עולות.
- רצון לדעת יותר ולהרחיב את תחומי העניין.
- מתפתחת היכול להבחין בין העולם הפנימי לעולם החברתי.
- מתפתחת היכולת לחשיבה מופשטת.
- נטייה למצבי רוח: ניכור מהסביבה לעמות תחושת שייכות.
- פיתוח יכולת חשיבה השוואתית.
- מסוגלות להשתייך לכמה קבוצות ולייצר תחושות שייכות.
- רכישת כישורים חברתיים כתקשורת, מנהיגות, ויכולת הבעה.

מאפייני ז'ל-ח':

- גדלים במהירות חסרת פרופורציה.
- התחלת גיבוש המערך הערכי האישי.
- נטייה להתפרצויות אנרגיה.
- התפתחות יכולות חשיבתיות – תפיסה של מושגים והבנת משמעותם.
- רגשנות יתר, החצנת רגשות ודרמטיות.
- התפתחות חוש ההומור.
- צורך למרוד במבוגרים.
- למידה מהירה.
- מסוגלות לבצע משימות מורכבות שנפרטו לשלבים.
- רוצים לדעת שאכפת למדריך מהם.
- מושפעים בקלות מחבריהם.
- אוהבים תחרותיות ונהנים ממנה.
- מתחילים לחקות דמויות מבוגרות מהם.

מאפייני ה'ו':

- אוהבים לחזור למקומות מוכרים.
- הדמיון מפותח מאוד והם עדיין אינם מתביישים להחצין אותו.
- מתחילים לפתח עצמאות.
- נהנים מתחביבים.
- נוטים לדאוג יותר.
- אוהבים לבטא את עצמם בפעילויות של דרמה, שירה, ותנועה.
- אוהבים את המרחב הפתוח ופעולות מרחביות – נהנים מפעילות חוץ יותר מאשר להיות בבית.
- מתעניינים בסיפורים מציאותיים ובעובדות.
- מפעילים מיומנות של חשיבה יצירתית, ומבחינים בין דמיון למציאות.
- אוהבים לערוך רשימות ולאסוף דברים.
- מתחילים להבין ולפתח את תחושת ההגינות והצדק כלפי האחר.
- חשים צורך עז להרגיש שייכים ולקבל את אישור הקבוצה לפעולות שלהם.
- אוהבים לדעת שבוטחים בהם.

מאפייני ג'-ד':

- שליטה מלאה ביכולות של הדבקה, ציור וגזירה.
- יכולת חשיבה הגיונית ואמיתית של חפצים ומאורעות.
- הבנה עמוקה ואמיתית של מקרים ומצבים שונים.
- משחקי חיקוי של תפקידים שונים, כגון: שוטר, רופא, מורה, חייל.
- לרוב תפקידים בעלי השפעה וכוח.
- הקשרים החברתיים הופכים להיות חשובים יותר ונוצרים גם לשם הנאה ומשחק אך גם בעקבות מציאת תחומי עניין ו/או תכונות אופי משותפים.
- יכולת ביטוי טובה בע"פ ובכתב, שכלול אוצר המילים.
- רצון למשחק משותף.
- מתפתחת הערצה לדמויות מוכרות (טלוויזיה וכו').
- הבנת המושג טוב ורע במהותו.

מאפייני א'-ב':

- יכולות ושליטה טובות בפעילויות "גדולות" במרחב, כגון: קפיצה ישיבה, הליכה, דילוג, עמידה, ריצה.
- יכולת ושליטה משתכללת ומתפתחת בפעילויות ה"קטנות" במרחב, כגון: הדבקה, ציור, גזירה, מתיחת קווים, דיוק בתנועה הקטנה, אלו תנועות המתבצעות בעזרת האצבעות.
- הדמיון מפותח מאוד והיצירתיות גבוהה.
- יכולת מיון חפצים באופן בסיסי וראשוני עפ"י מאפיין אחד בכל פעם.
- תהליך ההיקשרות ובניית האמון בגיל זה דורש זמן השקעה רבה וסבלנות.
- יכולת ביטוי טובה בעל-פה ובכתב. אוצר מילים משתכלל ומתפתח.
- יכולת חשיבה הגיונית ואמיתית של חפצים ומאורעות.
- הבנה עמוקה ואמיתית של מקרים ומצבים שונים.
- משחקי חיקוי של תפקידים שונים, כגון: שוטר, רופא, מורה, חייל. לרוב תפקידים בעלי השפעה וכוח.

מאפייני גן חובה (גילאי 5-6):

- זיהוי מקומות על המפה
- הזדהות עם סיפורים פשוטים
- תפיסת עולם מקושרת לחושים – מה שאני רואה/מרגיש/מריח..
- תפיסת עולם שאין בה היסוס, הפגנת בטחון לגבי כל נושא.
- זיהוי צלילים.
- יכולת להבין ולהביע מילים ספורות בשפות שונות.
- תפיסת זמן של עונות השנה, ימי השבוע, חגים...
- חווים רגשות אנושיים בסיסיים.
- ילדים רבים נוהגים לשחק לבד ולעיתים הקשרים החברתיים הנוצרים הם בעיקר באמצעות המשחק, הצעצוע ולשם הנאה רגעית.

מאפייני הגיל השלישי:

- בעלי ניסיון מקצועי, כושר שיפוט, כושר חשיבה מתוכננת, אחריות ונאמנות, קפדנות בביצוע, כושר להפריד בין בעיות אישיות לבעיות העבודה .
- נטייה להיות יותר "נחבא אל הכלים", להימנע ממאבקים, להתאים את עצמם לסביבה, לנסות לרצות ולעמוד בציפיות של אחרים.
- מתגבר הקושי להסתגל לשינויים, נראה כי מתוך חשש מהלא נודע, נוטים להיצמד למוכר ולבטוח יותר, לדבוק בדעות, בצורות התנהלות, באורח חיים שאליו היו רגילים, מתקשים ליזום שינויים ולהסתגל אליהם.
- בזקנה האדם פחות בטוח בעצמו, השינויים הפיזיים והסביבתיים שהוא חווה, הקשיים החדשים שהוא נתקל בהם גורמים לכך שביטחונו העצמי מתערער והוא כבר לא בטוח ביכולתו לעמוד במשימות כפי שהיה רגיל עד עכשיו.
- נטייה להרהר רבות בסיפור החיים, בקונפליקטים לא פתורים ומשקעים שנשאו עד עכשיו.
- עיסוק בחשבון נפש, בהסתכלות לאחור על החיים במטרה להשלמה פנימית

מאפייני סטודנטים:

- הסטודנטים מגיעים מרקעים אישיים מגוונים
- הסטודנטים עמוסים ולכן צריך להיות מתוכננים היטב בזמנים
- רצוי לתאם ציפיות על מה תהיה הפעילות
- חשיבה ביקורתית
- רמת חשיבה גבוהה
- רצוי להשאיר מסר ששואל שאלות
- להבהיר שמדובר באזור בטוח, פתוח ומכיל לדעות מגוונות
- רצוי שהמפגש יהיה דינאמי, מאתגר ומשלב שיחה הדדית ולא הרצאה
- מומלץ לשלב אוכל